

VYUŽITÍ HRY VE ZDRAVOTNÍ POHYBOVÉ TERAPII DĚTÍ S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

THE USE OF PLAY IN HEALTH MOVEMENT THERAPY OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS

Věra KNAPPOVÁ

Centrum tělesné výchovy a sportu, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni

Abstrakt

Autismus z řeckého „autos“ neboli „sám“ patří mezi nejzávažnější poruchy dětského věku. Vyskytuje se v populaci podle odborníků (Thorová, 2006) v četnosti okolo 1%. Autismus patří mezi pervazivní vývojové poruchy, ovlivňuje všechny psychické složky osobnosti jedince a odborníci tento handicap zastřešují názvem „Poruchy autistického spektra“. Jedinci trpící tímto postižením nedokáží správně vyhodnotit informace z okolí, často tím vzniká neadekvátní reakce a narušení komunikace, jejímž důsledkem je vyřazení z kolektivu. Finální prognózu ovlivňuje funkčnost autisty (intelektové schopnosti, úroveň autistické patologie, schopnost zapojit se do sociálních interakcí).

Z hlediska motoriky dětí s PAS lze poukázat na výsledky odborných studií, podle kterých většina jedinců s PAS (někteří autoři uvádějí až 80%) vykazuje v oblasti motoriky odlišnosti a deficit oproti dětem intaktním. Opožděný či odlišný motorický vývoj bývá také již v nízkém věku dítěte primárním důvodem ke znepokojení rodičů a následnému stanovení diagnózy.

Hra a herní aktivity patří do jedné z kategorií tzv. Triády, tedy problémové oblasti typické pro jedince s poruchou autistického spektra. Ve zdravotně orientovaných aktivitách zaměřených na zvyšování motorických, ale i sociálních a psychologických kompetencí těchto jedinců můžeme však v bezpečném prostředí a v malé skupině uplatnit mnoho herních aktivit napodobivých, autostimulačních či vztahových. Primárně volíme při práci s jedinci s PAS takové metody, které nevyžadují kreativitu, představivost, znalost jazyka, zmírňují nevhodné chování a naopak vedou ke zlepšení koordinace pohybů a podporují fyzickou zdatnost. Z odborného hlediska se v práci s lidmi s PAS využívají techniky behaviorální a interakční, ale v pohybových terapiích lze použít i další aktivity, které jsou využívány běžně u jedinců intaktních. Účinek a výsledek těchto aktivit závisí vždy na konkrétním jedinci a není možno jej generalizovat.

V průběhu pohybových lekcí je důležité počítat s vyšším nárokem na asistenty, neboť děti se středně funkčním autismem, většími motorickými obtížemi či komorbiditami budou nejlépe pracovat v individuálním režimu jeden na jednoho. Přesto je širší sociální skupina cvičenců vhodná jako podpora nácviku sociálních dovedností, nácviku začlenění do skupiny a kooperace.

Klíčová slova: poruchy autistického spektra, hra, kompenzační cvičení

Abstract

Autism from the Greek "autos" or "alone" is one of the most serious childhood disorders. It occurs in the population according to experts (Thorová, 2006) in a frequency of around 1%. Autism is one

of the pervasive developmental disorders, it affects all psychological components of an individual's personality, experts cover this handicap with the name "Autism Spectrum Disorders". Individuals suffering from this disability cannot correctly evaluate information from the environment, resulting in inadequate reaction and communication, the consequence of which is exclusion from the team. The final prognosis is influenced by the functionality of the autistic person (intellectual abilities, level of autistic pathology, ability to engage in social interactions).

From the point of view of the motor skills of children with ASD, the results of professional studies show that the majority (up to 80%) show differences and deficits in this area compared to intact children. Delayed motor development is already the primary reason for parents' concern and subsequent diagnosis at a young age of the child

Play and game activities belong to one of the categories of the so-called Triad, i.e. problem areas typical for individuals with autism spectrum disorder. In health-oriented activities aimed at increasing the motor, but also social and psychological competences of these individuals, we can apply many imitative, self-stimulating or relational game activities. We primarily choose methods that do not require creativity, imagination, knowledge of language, mitigate inappropriate behavior and, on the contrary, improve coordination of movements and physical fitness.

From a professional point of view, behavioral and interactional techniques are used in working with people with ASD, but other therapeutic techniques can also be used, which are commonly used with intact individuals. The effect and result of these activities always depends on a specific individual and cannot be generalized.

During movement lessons, it is important to expect a higher demand for assistants, as children with moderate-functioning autism, greater motor difficulties or comorbidities will work best in an individual one-on-one mode. Nevertheless, a wider social group of trainees is suitable as support for training social skills, training integration into a group and cooperation.

Key words: autism spectrum disorders, play, compensatory exercises